

1), »novi Jeruzalem« koji će sići »od Boga, opremljen kao zaručnica« (21, 2).

Pero Vidović

Fernando Trias de Bes Mingot & Alex Rovira Celma, *Dobra sreća: Ključ za uspjeh* (naslov izvornika: *La Buena suerte, Claves de la prosperidad*, sa španjolskog preveo Mario Bastalić), 19Biblioteka Sklad, Teovizija, Zagreb 2006, 123 stranice.

1.

Neobična knjiga, s naslovom *Dobra sreća: Ključ za uspjeh*, pojavila se u izdanju zagrebačke Teovizije. To je djelo ujedno prva knjiga u Teovizijinoj 19Biblioteci 19Sklad19. Vanjski izgled i oprema knjige odaju dojam da je riječ o knjizi za djecu, dok naslov sugerira da bi to djelo moglo biti neka vrsta »vodiča za uspjeh i sreću«. Budući da danas, kao i uvijek, ima mnogo raznovrsnih »prodavača sreće«, onih koji brzo zarađuju na ljudskoj lakovjernosti, logično je da ovoj knjizi kao čitatelj pristupam s oprezom. Čitat ću je zato prvo s metodološkog i antropološkog gledišta, a onda ću se kratko osvrnuti na nju s ekološkog, etičkog, biblijskog i teološkog vidika.

Pisci knjige *Dobra sreća: Ključ za uspjeh* su fakultetski profesori, ekonomisti, dvojica španjolskih stručnjaka za marketing Alex Rovira Celma & Fernando Trias de Bes Mingot. Ta dvojica profesora imaju međutim zahvaliti upravo ovoj svojoj knjižici od 123 stranice da su postali veoma poznati u njihovoj domovini Španjolskoj, potom u cijelom svijetu, a sad bi im se to moglo dogoditi i u Hrvatskoj.

Isti profesori objavili su članak na jednoj internetskoj stranici s istovjetnom tematikom koju obrađuju u knjizi o kojoj je riječ. Proforskom stručnom terminologijom i jasnim didaktičkim stilom izložili su u svom članku »parametre sreće«, uspjeha u poduzetništvu i dru-

gim područjima života. Za to je potrebno, pišu oni, slijediti pet pravila, a to su: odgovornost, učenje iz vlastitih pogrešaka, ustrajnost, povjerenje i suradnja. Skeptični su prema iznenadnoj sreći na sreću, »lutrijskoj sreći«, a uvjereni su zagovaratelj čovjekova vlastita stvaranja uvjeta za uspjeh. Osoba koja se djelatno odluči za tu »mudrost postaje stvarno sretna«.

Iako je ta internetska stranica relativno dobro posjećena, nije se još dogodilo da se zablokira zbog prebrojnih posjeta. Njihova knjiga, naprotiv, doživjela je u brojnim zemljama milijunske naklade. Prema nekim pokazateljima u Japanu se svaki dan u prosjeku proda oko deset tisuća primjeraka. Zbog takvoga mondanog zanimanja za to djelo, ali i zbog drugih razloga, mnogi uspoređuju taj tekst s »Malim princem« A. de Saint-Exupéry-a.

2.

Pridimo stoga bliže samoj knjizi. Sastavljena je od pet dijelova: Susret (1. dio), Legenda o Čarobnoj djetelini (2. dio), Ponovni susret (3. dio), Neki ljudi koji se slažu s nama (4. dio), Pravila Dobre sreće (5. dio).

Prva tri dijela knjige su čvrsto međusobno povezani. Između kratkog opisa dvaju susreta smješten je središnji dio djela koji zauzima čak sedamdeset i šest stranica knjige. Književna vrsta ovoga najopsežnijeg dijela knjige jest bajka. Dva susreta čine zapravo jedan, s dva lica. Dvojica prijatelja, Viktor i David, koji se susreću nakon pedeset godina, predstavljaju dva stava prema sreći. Viktor je znao stvoriti uvjete dobre sreće, David je bio u zabludi da sreća, onako nenadano, nepripravljeno, slučajno, neke posjeti, druge ne.

Četvrti i peti dio su zapravo dodatak knjizi. U četvrtom su citati o sreći poznatih ličnosti, koje naši autori smatraju svojim istomišljenicima glede dobre sreće. U petom dijelu su pravila Dobre sreće, sada skupljena zajedno. Čitatelj ih je

već pročitao u pravilnom rasporedu kroz središnji dio knjige, u kojemu je svako pravilo elaborirano jednim zaokruženim dijelom bajke, s negativnog (glavni lik: Nott) i pozitivnog (glavni lik: Sid) vidika.

Knjiga *Dobra sreća: Ključ za uspjeh* puna je djeteline s četiri lista, kako u tekstu, tako i u ilustracijama. Ne promoviraju li time njeni autori praznovjerje vezano uz četverolisnu djetelinu? Naći četverolisnu djetelinu predstavlja naime od davnine *omen* sreće. Budući da se na oko deset tisuća trolisnih djetelina pojavljuje tek jedna četverolisna, teško ju je naći, te je stoga, bilo u svrhu zabave ili praznovjerja, postala znakom sreće. U Iraca je pak trolisna djetelina znak Presvetoga Trojstva. Nađe li katolički Irac četverolisnu djetelinu, tri lista će predstavljati po jednu osobu Trojstva, dok će četvrti list i on protumačiti kao znak posebne Božje milosti za njega.

Naši autori su se vješto poslužili takvim ugledom ove privlačne travčice, no baš ona im je poslužila da demaskiraju onu »sreću« koja se nenadano dogodi, kao primjerice dobitak na sreću. Takva sreća, ako se i dogodi, nije prava sreća. Ti »sretnici« su rijetki i obično ne završavaju sretno. Poigravši se djetelinom, autori ove knjige su originalno i bistro razradili distinkciju između »sreće« u upravo naznačenom smislu i »dobre sreće«. A dobra sreća je trajna, može se dogoditi svakoj osobi, bez iznimke. Takvoj sreći treba samo pripremiti uvjete. Time su autori ujedno demitizirali jedno malo praznovjerje, a četverolisna djetelina im je poslužila kao privlačan način da izlože pravila, njih deset, kako svatko, bez iznimke, može postići dobru sreću.

Način kako se postiže dobra sreća dvojica autora su u svojoj knjizi elaborirali ne znanstvenim profesorskim stilom, nego pričom, bajkom o čarobnoj četverolisnoj djetelini. Ovaj dvojac je znao kako napisati bajku. Otac strukturalizma, odnosno semiotičke metode, F. de Saussure, kao i morfologist A. Greimas, 3bili bi zadovoljni kako narativnom

gramatikom ove bajke, tako i njenim logičnim naracijskim odvijanjem. U potragu za tim gralom sreće, čarobnom djetelinom, s istovjetnog polazišta dala su se dva viteza. Nott, vitez s crnim plaštem i crnim konjem, predstavlja tražitelje sreće »na sreću«. Sid, vitez s bijelim plaštem i s bijelim konjem, predstavlja one koji su spremni stvoriti uvjete za dobru sreću. Vitez s bijelim plaštem će uspjeti. Stvorio je uvjete da čarobna djetelina iznikne tamo gdje inače nikada nije nikla, u beskrajnoj prašumi.

Bajkom je knjiga *Dobra sreća: Ključ za uspjeh* metodološki postupno rastumačila svih deset kratkih i jasnih pravila kako se postiže dobra sreća. Zašto tumačenje bajkom? Autori su time postali čitljivi i razumljivi širokom čitateljstvu, djeci i odraslima, ljudima s raznim razinama izobrazbe. Još dublje, bajkom su angažirali čitateljevu imaginaciju, osvojili njegovu naklonost u tolikoj mjeri da se on spontano poistovjećuje s pozitivnim likom. Takvim poistovjećivanjem pripremili su svoga čitatelja da se odrekne nepouzdana sreće na sreću i da bude spreman sâm stvarati uvjete dobre sreće. Krećući se prema kraju knjige čitatelj postaje svjesniji vlastitih kreativnih mogućnosti, i time je puno toga pripremljeno za njegovu osobnu spoznaju: *Ja mogu biti sretan*. Treba mu još samo korak do osobne odluke: *Spreman sam stvoriti uvjete svoje dobre sreće*.

3.

Budući da očekujem da će se za ovu književnu uspješnicu, slično kao u drugim zemljama svijeta, pokazati silno zanimanje i u Hrvatskoj, osvrnut ću se na nju s još nekoliko vidika.

Neka moja, sada primijenjena, metodološka opaska započne podsjetnikom na spomenutu činjenicu da knjiga u svom petom dijelu donosi skupljena pravila dobre sreće na tri male stranice. U tih deset pravila je rečeno sve što je knjiga imala reći. Međutim da su autori objavili samo tih deset pravila, vjerojatno

mi sada ne bismo znali za njih. Slično bi se dogodilo kao s već spomenutim njihovim člankom na internetskoj stranici.

Navjestitelju evanđelja, primjerice meni, fenomen ove knjige snažno govori kako uz sadržaj treba neprestano istraživati i način, metodu; kako taj sadržaj ponuditi da stvarno stigne do onih kojima se upućuje. Suvišno je reći da je autorima ove knjige to paradigmatički uspjelo. No uz to valja znati da im je trebalo više od tri godine da bi »otkrili pravila dobre sreće«, a onda su napisali knjigu samo »za osam sati, u jednom dahu«.

Volimo se u naše vrijeme predstavljati kao ekološki osjetljivi. S ekološkoga gledišta, knjiga je odgojna. U bajci su stabla, vjetar, kamen, itd. simpatični i osjećajni čovjekovi sugovornici. Imaju, uz imena, i počasne naslove, primjerice: Sekvoja je kraljica drveća; Ston je majka kamenja... Samo suživotom i nježnom suradnjom s prirodom čovjek može postići svoju dobru sreću.

S etičkoga gledišta, smatram da je ova knjiga uzorna. Lik, s kojim se čitatelj poistovjećuje, nositelj je brojnih ljudskih vrлина. U knjizi se nenametljivo i uvjerljivo ističe vrijednost čovjekova rada, us trajnoga i stvaralačkoga, čovjekov altruizam, jer »ako dijeliš, uvijek dobivaš više«. Samo s takvim nazorom, stav je knjige, čovjek može stvoriti uvjete za dobru sreću, i sebi i drugima.

Od knjige koja promovira zdrave etičke i ekološke vidike, teolog će očekivati da je prihvatljiva i s teološkoga gledišta. To zaista i jest tako. Dok ovo tvrdim, ne činim to zbog uporabe biblijskih brojeva 7, 10, 12 u ovoj knjizi. U ovom kontekstu važnije je sljedeće: za ekologe je cijelo prvo biblijsko poglavlje možda najznačajniji ekološki tekst uopće. Razina pak etičnosti ljudskoga djelovanja jest konkretni pokazatelj osobnog usvajanja biblijske poruke.

Zadovoljni s knjigom s etičkog i ekološkog gledišta, vrijedi još ostati trenutak s Biblijom. Na početku Biblije nalazi se opis stvaranja svijeta. To je poema u kojoj biblijski pisac, nakon opisa svakog dijela Božjeg stvaranja, ukazuje na Božju sreću zbog uspješna djela. Na završnici stvaranja jest čovjek, muško i žensko. Čovjeku je tu povjereno da svojom stvaralačkom zauzetošću nastavi Božje stvaranje i da bude sretan. Sve što on čini, prema Bibliji, treba biti dobro i lijepo, jer je cijeli svijet, za onoga koji ima oči, poput prostranoga Božjeg hrama. Iako knjiga *Dobra sreća: Ključ za uspjeh* nije ni spomenula Boga (pisano velikim slovom), u njoj vidim stav o čovjekovu stvaralaštvu te, pogotovu, čovjekovoj sreći, koji je u skladu s onim koji se nalazi u Bibliji. Sâm Isus, znamo, inicirao je uzvišeno djelo novoga svijeta, kojim bi sav svijet trebao postati »kraljevstvom Božjim«. Svojim učenicima je dao poslanje, nalog zapravo, da nastave njegovo djelo.

Utemeljitelju Družbe Isusove, sv. Ignaciju Lojolskom, pripisuje se maksima kako se čovjek treba dati na posao tako kao da uspjeh posla sav ovisi o njemu samome, ne o Bogu. No istodobno treba imati takvo pouzdanje u Boga kao da sve ovisi o Njemu. Tim je istaknuta horizontala i vertikalna čovjekova angažmana u svijetu. To je ta misao koja izvire iz biblijskoga teksta o stvaranju prema kojemu je čovjek Božji suradnik, partner, zapravo sustvaratelj Božji. U našoj knjizi je neupitna horizontala, no kršćanski čitatelj će lako u njoj »vidjeti« i vertikalnu.

Ne iznenaduje me dakle da se Teovizija odlučila prevesti i izdati knjigu *Dobra sreća: Ključ za uspjeh* za hrvatsko čitateljstvo. Ova svjetska uspješnica nema, istina, ništa izričito religijskoga. Važno je ovdje istaknuti riječ »izričito«, budući da je ona itekako *teovizična*.

Pero Vidović